

- Istina je da nećete pasti mrtvi isti čas ako konzumirate hranu opterećenu opasnim pesticidima, ali i da možda nećete povezati poremećaje i bolesti koji će se pojaviti u organizmu kao posljedica trajne i intenzivne izloženosti opasnim aktivnim tvarima, među kojima su i aktivne tvari korištene u pesticidnim pripravcima - navodi nam Svrtan i dodaje da je Zavod ishodio mišljenje o sadržajima pojedinačnih pesticida unutar dopuštenih količina.

Akutni učinci

To je točno, kaže Svrtan, a točno je i to da se prema postojećoj legislativi smatraju zdravstveno ispravnima.

"No, istina je i to da se pojava brojnih bolesti i poremećaja, poput kancerogenih bolesti, Alzheimerove i Parkinsonove bolesti, alergija, oštećenja jetre i bubrega, povezuje s trajnom izloženosti ostacima pesticidima. Pesticidi su aktivne tvari proizvedene s namjerom da ubiju nekog ili nešto - insekte, glodavce, neželjeno bilje - sasvim sigurno njihovi učinci ne prestaju s navedenim organizmima."

Pojedinačno, tumači dalje Svrtan, svaka od tih tvari neće vjerojatno prouzročiti trenutačno vidljive učinke, ali ne znamo ništa o njihovoj sinergijskom učinku. - Takva se istraživanja, nažalost, ne provode, ali trebamo se zapitati kako djeluju na naš organizam, ako konzumirani zajedno međusobno pojačavaju štetne učinke na naše zdravlje, kao što je to dokazano slučaj s nekim lijekovima. Zavod pri davanju mišljenja ne govori kako ta mješavina pesticida djeluje zajedno. Konzumirani u većim količinama, većina ima akutne učinke ako je doza pojedinačnog pesticida unutar dopuštenih granica - navodi Svrtan.

Laboratorijsku analizu objavila nam je dr. sc. Gordana Jurak, voditeljica referentnog laboratorija za pesticide na Zavodu "Dr. Andrija Štampar". Na pitanje koji su najopasniji pesticidi, kaže da je teško izdvojiti pojedinačnu aktivnu tvar na koju se testira, nego da ih promatraju po skupinama. Pronađene pesticide dijeli na fungicide i insekticide. Prvi se koriste protiv različitih bakterijskih oboljenja, a drugi odbijaju nametnike. Potonji štetnije djeluju na nas pa zato uvijek imaju i niže dopuštene granice. U laboratorijskoj analizi većinski su bili prisutni fungicidi, a javila su se samo dva insekticida.

Kako kažu stručnjaci u "Dr. Štamparu", hranu je nemoguće masovno proizvoditi bez pesticida.

- Ni jedno ni drugo se ne može izbjeći želimo li proizvesti hranu. Nažalost, takva je priroda da se svi nadmeću za hranu, uvijek imamo i insekata i bakterijskih bolesti koje napadaju usjeve. Ostataka pesticida će biti uvijek jer bez pesti-

da ne bismo mogli prehraniti toliki broj ljudi - ističe voditeljica laboratorija za pesticide Gordana Jurak.

Umjerenost

Pri korištenju pesticida, dodaje, važna je racionalna i pravilna upotreba. Ako se tako upotrebljavaju, i vrijednosti će biti kao i u ovim našim uzorcima. - To su količine koje su znatno niže od dopuštene, a dopuštena količina je najstroža granica postavljena kako te tvari ne bi štetno djelovale na čovjeka - objasnila je Gordana Jurak i dodala da se za svaki pojedinačni pesticid i proizvod radi istraživanje u odnosu na prosječnu kilazu čovjeka, koliko se u zemlji konzumira tog povrća i procjenjuje se koji je toksični učinak.

- Ovo su dobri rezultati i zadovoljni smo, ima tu brojnih aktivnih stvari koje se koriste u različitim fazama uzgoja jagoda, od klijanja do formiranog proizvoda. Inače, ima više od 1000 aktivnih stvari koje su dopuštene, a ove na koje smo

NAJVIŠE PESTICIDA, NJIH OSAM, IMALE SU DOMAĆE JAGODE S TRŽNICE, A NAJMANJE ONE IZ ŠPANJOLSKE KOJE NA TRŽIŠTE STAVLJA LIDL

testirali vaše uzorke, najčešće se javljaju u ovom dijelu svijeta. Ministarstvo poljoprivrede koordinira te popise, a mi smo usklađeni sa zahtjevima EU jer smo referentni laboratorij i surađujemo sa stručnjacima iz Ministarstva i drugih europskih laboratorija. Koristimo vrhunske tehnike koje se prakticiraju u cijelom EU, jako su precizne i osjetljive - dodao je Dario Lasić, voditelj Odjela za kemijsku analizu hrane Zavoda "Dr. Andrija Štampar".

Za definiranje toksičnih učinaka pojedinih pesticida provode se istraživanja na životinjama, a kako bi se dobile vrijednosti za čovjeka, radi sigurnosti se maksimalna dopuštena količina dramatično uvećava.

Kako bi u tom moru informacija dobivenih analizom mogli protumačiti koja je tvar toksičnija od drugih, dr. Jurak savjetuje uspoređivanje upravo tog podatka.

"Nije isključivo broj različitih pesticida prisutnih na voću jedino što je važno. Količina je važna, nije isto imate li dvije ili tri vrste aktivnih tvari koje su jedva u tragovima, ili samo jednu, ali koja je blizu maksimalne dopuštene vrijednosti."

Ako je i nekoliko jedinica iznad maksimalne dopuštene količine prisutnog pesticida, to neće utjecati na zdravlje čovjeka, potvrdila nam je Irena Zorica Ježić Vidović, voditeljica Službe za toksikologiju HZZJ-a.

- Sudeći prema rezultatima analize, jagode su zdravstveno ispravne, a teško je reći koja bi količina pesticida bila štetna za nas, na to utječe mnogo faktora. Zašto neke jagode imaju jedan, a neke deset detektiranih pesticida, to ovisi o tome koja su se sredstva koristila za zaštitu voća - ističe Ježić Vidović.

Jedna od čestih dilema kupaca jest znače li obilježja "organsko" ili "bio" na proizvodima da je u njihovu uzgoju korišteno manje pesticida, ili da uopće ne smiju imati pesticide?

Primjerice, u eko jagodama iz Kauflanda pronađena je tvar spinosad. - On je dopušten u ekološkoj proizvodnji, ali nije aktivna, nego pomoćna tvar i ne ulazi u užem smislu u kategoriju pesticida - tumači Dario Lasić, a njegova kolegica Gordana Jurak nadovezuje se da u Hrvatskoj svakako ima pro-

Svi su proizvodi zdravstveno ispravni i čak da je uzorke poslala inspekcija, ne bi bili povučeni s polica, kažu u Štamparu

